

Utbildningsinspektion i Valhallaskolan Förskoleklass, grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Valhallaskolan den 18 januari 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Valhallaskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Valhallaskolan intervjuades rektorn, elevhälsoteamet, representanter för elever och lärare samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Valhallaskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	71
Förskoleklass	23
Grundskola	188

Valhallaskolan är en F–6 skola. Skolan ligger i Oskarström, cirka 20 km nordost om Halmstad.

Undervisningen bedrivs, med undantag för förskoleklassen, i åldersblandade grupper. Skolan är organiserad i fyra arbetslag: Förskoleklass–skolbarnsomsorg, årskurs 1–2, årskurs 3–4 och årskurs 5–6.

Efter årskurs 6 går så gott som alla elever vidare till Österledsskolan årskurs 7–9.

Inom skolans lokaler ligger också Valhalla fritidshem.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Valhallaskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att skolans pedagogiska verksamhet är av god kvalitet samt att skolan vid tiden för besöket präglades av en lugn och trygg miljö.

Som särskilt positiva faktorer vill inspektörerna framhålla skolans målmedvetna arbete med läroplans- och kursplanemål, en god struktur för kartläggning av elever i behov av särskilt stöd samt den tjänst som inrättats för att utveckla det sociala samspelet på skolan. Vidare finns en föräldrasamverkan av god kvalitet både när det gäller representativ samverkan i form av föräldraförening och den mer personliga samverkan vid utvecklingssamtal. Skolan har också en engagerad och i hög grad behörig lärarpersonal.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Elevernas kunskapsutveckling årskurs F–6 bör dokumenteras i alla ämnen.
- Skolans arbete med elevernas träning i formella demokratiska former bör förbättras.
- Samverkan med den skola som tar emot eleverna i årskurs 7 samt med skolbarnsomsorgen bör förbättras.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Svenska som andraspråk samt stöd i form av studiehandledning på modersmålet anordnas inte för alla elever som är i behov av detta. Modersmålsundervisning erbjuds inte alla elever som är berättigade till denna (2 kap. 9 och 15 § samt 5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Elevens val erbjuds inte (2 kap. 19–20 §§ grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Valhallaskolan präglades vid tiden för besöket av en lugn och trygg miljö som i huvudsak var fri från mobbning och annan kränkande behandling. I de fall av kränkande behandling som ändå uppstår reagerar personalen snabbt och i enlighet med skolans handlingsplan mot kränkande behandling. Både elever och personal anser att det är en bra stämning på skolan och intervjuade elever känner sig trygga.

Skolans resultat på de nationella proven i årskurs 5 för år 2005 visar att en hög andel av eleverna ännu inte nått målen i respektive ämne.

Tabell 1. Resultat nationella prov årskurs 5 år 2005

Ämne	Ännu ej nått målen
Engelska	21 %
Svenska	18 %
Matematik	30 %

Resultaten i årskurs 5 visar på ett behov av stödåtgärder generellt och speciellt i matematik. Skolans dokumentation av resultaten på individnivå är av god kvalitet och en struktur för stödinsatser finns på skolan. Inspektörerna vill påpeka att skolan alltid bör sträva mot en högre grad av måluppfyllelse samt att orsakerna till de svaga resultaten i matematik bör analyseras.

Skolan saknar en heltäckande redovisning av hur väl läroplansmålen inom området normer och värden har uppnåtts. Grovt språkbruk förekommer bland eleverna men språkbruket har, enligt intervjuade grupper, förbättrats jämfört med tidigare år. Även mobbning och hot förekommer men intervjuerna visar att personalen har en hög beredskap för att snabbt ta itu med de problem som uppstår. Inspektörerna bedömer att personalen är medveten om de problem som finns och att beredskapen för att hantera problem som uppstår är hög. De förebyggande åtgärderna i värdegrundsarbetet bedöms ha gett goda resultat.

Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödinsatser behöver sättas in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet. I samband med utvecklingssamtalet skall en individuell utvecklingsplan upprättas för eleven. Planen skall vara ett framtidsytande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. På Valhallaskolan följs elevernas kunskapsutveckling upp bland annat i form av en portfolio. Dokumentationen är god i vissa ämnen och bristfällig i andra. Inspektörerna bedömer att skolan saknar rutiner för att dokumentera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Ett arbete för att skapa en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev har påbörjats på skolan och skolans rektor bedömer att en sådan plan kan vara i praktiskt bruk till höstterminen 2006. Inspektörerna vill framhålla att det från 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild

elev i samband med utvecklingssamtalet. Inspektörerna vill därför framhålla vikten av att skolan upprättar en individuell utvecklingsplan vid alla kommande utvecklingssamtal.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att resultaten av skolans värdegrundsarbete är goda och att skolan i nuläget präglas av en lugn och trygg miljö.

Elevernas kunskapsutveckling bör dokumenteras i alla ämnen.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Elevernas reella inflytande över innehåll och arbetsformer i den dagliga undervisningen varierar mellan olika arbetslag och lärare på skolan. Eleverna har dock, enligt inspektörernas bedömning, en hög grad av inflytande över den dagliga undervisningen.

Enligt läroplanen skall skolan utveckla elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former, vilket även innefattar träning i formella demokratiska arbetsformer. Även grundskoleförordningen anger att eleverna skall ges tillfälle att tillsammans med läraren behandla frågor av gemensamt intresse för eleverna. Denna träning görs på skolan genom klassråd som sedan för sina synpunkter vidare till elevrådet. Klassråd förekommer dock relativt sällan. Inspektörerna bedömer att skolan bör utöka klassrådsverksamheten eller på annat sätt tydligare prioritera arbetet med träning i formella demokratiska former.

Samverkan med föräldrar fungerar mycket bra på skolan. En aktiv föräldraförening finns och föräldrarna ges ett reellt inflytande över flera frågor. Föräldrarna ger vid intervjuerna flera konkreta exempel på områden där de har upplevt ett reellt inflytande och är nöjda med graden av inflytande. Inspektörerna bedömer att samverkan fungerar väl både i representativa former som föräldraråd och i form av utvecklingssamtal.

Från och med den 1 april 2006 skall varje verksamhet, enligt lagen (SFS 2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, ha en likabehandlingsplan. Planen skall syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall årligen följas upp och ses över. Vid inspektionsbesöket hade Valhallaskolan en handlingsplan mot kränkande behandling i enlighet med läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94). Denna plan behandlade dock inte kränkningar mellan vuxen och elev, vilket bör vara en del av skolans handlingsprogram för att förebygga och

motverka alla former av kränkande behandling enligt Lpo 94. Inspektörerna förutsätter att skolan beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete och att detta också kommer till uttryck i den nya likabehandlingsplanen.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Statens intentioner med den målstyrda skola som trädde i kraft 1994 var att läroplans- och kursplanemål skulle styra undervisningen. Kursplanemålen anger vilka kvaliteter eleverna skall utveckla i respektive ämne, valet av innehåll är sedan en fråga för rektor och lärare. Skolan bedriver ett medvetet pedagogiskt arbete där läroplans- och kursplanemål är styrande för vad som behandlas i undervisningen. I vissa ämnen arbetar lärarna utan lärobok och låter målen helt styra undervisningen medan andra ämnen är mer läroboksstyrda. Målen kommuniceras kontinuerligt med eleverna och föräldrarna får varje läsår information om målen. Inspektörerna bedömer att skolans pedagogiska verksamhet är av god kvalitet och helt i linje med tanken om den målstyrda skolan.

Arbetslaget årskurs 5–6 arbetar aktivt med att nyttja lärarnas kompetens och utbildning genom att samma lärare, i till exempel naturorienterade ämnen, undervisar alla elever i arbetslaget. Övriga arbetslag arbetar i princip med ett klassläraresystem.

Inspektörerna såg under besöket prov på varierade arbetsformer, både enskilt och i grupp. Undervisningen innefattar såväl mer styrda lektioner i olika ämnen som tid för elevens eget arbete. När eleverna har eget arbete styrs detta oftast av de mål som eleven skall uppnå under veckan eller de närmaste veckorna, dessa mål finns dokumenterade på elevens ”målblankett”.

Förskoleklassens unika identitet som egen skolform mellan förskola och skola medför en svår och viktig balansgång där det är viktigt att se till den enskilde elevens behov. De elever som söker sig mot en mer skollik verksamhet bör ges tillfälle till detta och elever som mer söker sig till leken bör ges tillfälle till detta. Inspektörerna bedömer att skolans förskoleklasser får verka på sina egna villkor och att verksamheten är av god kvalitet.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Skolan har ett väl fungerande system för kartläggning av vilka elever som är i behov av särskilt stöd. Skolan ger också stöd till dessa elever även om omfattningen av stödet i vissa fall är otillräcklig. Alla elever som har behov av särskilt stöd har, enligt skolan, åtgärdsprogram. De åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av är av god kvalitet.

Skolan har inrättat en halvtidstjänst för att utveckla det sociala samspelet på skolan. Tjänsten innehas av en utbildad dramapedagog och omfattar såväl enskilda samtal och gruppsamtal som observationer i klassrum. Intervjuade grupper menar att tjänsten har haft positiv effekt på det sociala samspelet i skolan. Inspektörerna bedömer att denna tjänst är ett offensivt och intressant försök att komma till rätta med de sociala problem som finns på skolan.

Skolan har ett elevhälsoteam där speciallärare/specialpedagog, skolsköterska, kurator, dramapedagog och rektor ingår. Teamet träffas varannan vecka och lärare kan anmäla frågor till teamet. Inspektörerna bedömer att teamet har en

god bild av skolans totala stödbehov, såväl när det gäller stöd för att uppnå kunskapsmålen som socialt stöd.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Skolan har under 2000-talet genomfört ett långsiktigt utvecklingsarbete med läroplansmålen som grund. Skolan har under denna period konsekvent arbetat med samma målsättningar i syfte att nå ett långsiktigt hållbart resultat i verksamheten. Under denna period har skolan fokuserat dels på målen som utgångspunkt för innehåll och arbetssätt i undervisningen, dels på kommunikation och lärmiljö i klassrummet. Inspektörerna bedömer, på grundval av genomförda intervjuer, att skolans kvalitets- och förbättringsarbete är av god kvalitet samt att detta arbete har lett till kvalitetsförbättringar i skolans verksamhet.

Skolan har en kvalitetsredovisning som uppfyller kraven i förordningen. Kvalitetsredovisningen är framtagen i samverkan med representanter för arbetslagen. Skolans driver också ett medvetet kvalitetsarbete där målformulering, utvärdering och analys utgör grunden. Skolan deltar under året i ett EU-projekt vars syfte i den inledande fasen är att göra en nulägesanalys av verksamheten. Skolan samverkar i detta projekt med Karlstads universitet.

Ledning och kommunikation

Rektorn är enligt de intervjuade grupperna väl känd och förtrogen med den dagliga verksamheten. Rektorn initierar och driver pedagogiska frågor i nära samverkan med representanter för arbetslagen. Inspektörerna bedömer att skolans rektor är väl förtrogen med verksamheten samt att rektorn är en tydlig pedagogisk ledare.

Samverkan med förskolan fungerar bra på skolan medan samverkan med den skola som skall ta emot eleverna i årskurs 7 har tydliga brister. Det saknas mellan dessa skolor en diskussion kring den totala fördelningen av tid mellan ämnen i ett F–9 perspektiv och informationsutbytet kring elever i behov av särskilt stöd har, enligt genomförda intervjuer, brister. Även synen på vilka arbetssätt som bör användas skiljer sig åt mellan skolorna, vilket kan leda till svårigheter med att skapa en kontinuerlig kunskapsutveckling för eleverna. Samverkan mellan skolan och skolbarnsomsorgen förekommer i liten omfattning och omfattar sällan pedagogiska frågor. Inspektörerna bedömer att samverkan med den skola (Österledsskolan) som tar emot eleverna i årskurs 7 och samverkan mellan skolan och skolbarnsomsorgen bör förbättras.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolans pedagogiska verksamhet och skolans rutiner för kartläggning av elever i behov av särskilt stöd är av god kvalitet. Skolans tjänst för att utveckla det sociala samspelet bedöms vara ett intressant och offensivt försök att motverka de sociala problem som finns på skolan.

Skolans arbete med träning i formella demokratiska arbetsformer bör förbättras.

Skolans kvalitetsarbete är generellt av god kvalitet och inspektörerna vill särskilt framhålla arbetet med läroplans- och kursplanemålen.

Samverkan med den skola som tar emot eleverna i åk 7 och samverkan mellan skola och skolbarnsomsorg bör förbättras.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Inspektörerna har under besöket mött en engagerad och kompetent lärarkår där 95 procent av lärarna är behöriga.

Antalet lärartjänster i årskurs 1–6 uppgår till 14,3. Detta ger en lärartäthet per 100 elever på 7,6 vilket är något under riksgenomsnittet (8,1).

Skolan ingår i försöket med utbildning utan timplan i grundskolan. Skolans dokumentation innehåller inga principer för hur fördelningen mellan olika ämnen skall ske utan detta är i hög grad upp till arbetslagen och de enskilda lärarna. Intervjun med representanter för lärarna visar dock tydligt att personalen är medveten om vikten av en genomtänkt fördelning mellan olika ämnen och kunskapsområden och inspektörerna bedömer att denna fördelning i praktiken fungerar så att eleverna ges möjlighet till den mängd undervisning som krävs för att nå kursplanemålen.

Undervisning i svenska som andraspråk och modersmål är viktiga redskap för att elever med annat modersmål skall kunna nå en god språkutveckling. Studiehundledning på modersmålet kan för en del av dessa elever vara ett viktigt redskap i strävan att nå kunskapsmålen även i andra ämnen än svenska. Skolan har cirka 20 elever som är berättigade till modersmålsundervisning och svenska som andraspråk. Ungefär hälften av dessa elever läser modersmål. Den undervisning som skolan bedriver under beteckningen svenska som andraspråk är mer att betrakta som stöd i svenska och dessa elever läser inte enligt kursplanen för svenska som andraspråk. Skolan har bedömt att det finns elever som har behov av den språkutveckling som ämnet svenska som andraspråk kan ge och genomförda intervjuer stöder denna bedömning. Något tydligt erbjudande om modersmålsundervisning har inte gått ut till berörda elever och studiehundledning på modersmålet förekommer inte på skolan. Inspektörerna bedömer att skolan måste anordna ämnet svenska som andraspråk samt erbjuda stöd i form av studiehundledning på modersmålet för de elever som har behov av detta. Ett tydligt erbjudande om modersmålsundervisning måste också gå ut till de elever som är berättigade till denna.

Elevens val är en del av undervisningen som är avsedd att ge eleverna en möjlighet till breddning eller fördjupning i något eller några ämnen. Eleverna skall enligt förordningen erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som elevens val och det måste vara tydligt för eleven vilka val som finns och när denna valmöjlighet finns. Skolan har inte elevens val på schemat och intervjuade grupper kan inte klart redogöra för hur eleverna erbjuds denna valbara möjlighet till breddning och fördjupning. Även om elevens val normalt finns på mottagande skola i årskurs 7–9 förs ingen diskussion mellan skolorna om hur syftet för

elevens val skall uppnås i ett F-9 perspektiv. Inspektörerna bedömer att skolan måste organisera undervisningen så att syftet med elevens val uppfylls.

Lokalerna samt utrustning och läromedel bedöms vara ändamålsenliga för den undervisning som bedrivs. Skolans tillgång till datorutrustning är begränsad och de datorer som finns är i huvudsak äldre. Intervjuerna visar också att eleverna utnyttjar datorerna i begränsad omfattning. Inspektörerna vill påpeka att det är viktigt med en god och uppdaterad datortillgång för att kunna bedriva en tidsenlig utbildning.

Skolan har tillgång till ortens folkbibliotek samt till bokbuss.

Sammanfattning

Skolan har en hög andel behöriga och engagerade lärare. Skolan måste organisera undervisningen så att syftet för elevens val uppnås. Ämnet svenska som andraspråk samt stöd i form av studiehandledning på modersmålet måste ges till de elever som har behov av detta. Elever som är berättigade till modersmålsundervisning måste erbjudas denna.

Datum	Ort
2006-12-13	Lund

Peter Ekborg
Barbro Nässén